

ukr.net

Mychaelovskiy R. A., lecturer of the Department of philosophy, Kharkiv national University of Air Force named after Ivan Kozhedub (Kharkov, Ukraine), E-mail: ra.mih.75@ukr.net

Problem of safety: from antiquity to Renaissance.

Abstract. The comprehension of dangers accompanying life of man compelled and compels people to begin to think about the possible variants of rescue – economies of body, soul, continuation of own life and existence of human family.

The results of analysis of scientific sources and publications testify that the problem of safety the last years became extraordinarily popular and used so widely, that often enough is impossible to distinguish essence and limits of application of basic component concepts and categories in this context. Therefore there is a necessity to specify essence and maintenance of the philosophical understanding of problem of safety on the basis of retrospective analysis of inheritance of the most characteristic representatives of philosophical idea in this direction that is the aim of this article.

Keywords: safety, danger, public order, society, peace, war.

УДК 279.125(477.81/.82)

Булига І. І.,

кандидат філософських наук, доцент,
кафедра філософії Рівненського державного
гуманітарного університету.
(Рівне, Україна), E-mail: irina@mail.rv.ua

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЯТИДЕСЯТНИЦЬКИХ КОНФЕСІЙ ВОЛИНСЬКОГО РЕГІОНУ В КІНЦІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Анотація. Якісно відмінні суспільно-політичні реалії в Україні кінця ХХ століття поставили перед п'ятидесятницьким рухом нові виклики: переоцінка усталеної системи життєвих координат, норм, традицій, моделей поведінки, напрацювання сучасних форм та методів взаємодії із суспільством. Відгуком на ці виклики стало активне входження п'ятидесятників «у світ». Відтак сучасні п'ятидесятницькі течії демонструють високу динаміку зростання й посилення своєї присутності в різних сферах суспільного буття Волинського регіону. Ідейна різноманітність і багатогранність спільнот і асоціацій християн віри євангельської афішує про якісно нові явища в українському євангельському русі та релігійному житті регіону, зважаючи на те, що Волинський регіон акумулює третину п'ятидесятницьків всієї України.

Ключові слова: протестантизм, п'ятидесятництво, харизматичний рух, Волинський регіон, інституалізація.

Постановка проблеми. Початок ХХІ століття утворює різноманіття протестантських церков, вагома частка яких – п'ятидесятницькі. У загальносвітовому масштабі – це доволі потужні та сильні релігійні громади. Згідно прогнозів до 2040 р. чисельність п'ятидесятників складатиме 1 млрд. чоловік. Відтак кількісно вони співпадатимуть з індуїстами. Це дає підстави нам зробити висновки, що п'ятидесятництво – напрям християнства, що апелює до майбутнього.

Знаковим, на нашу думку є те, що Комітет Міжнародної асамблеї християн віри євангельської (МАХВС) вирішив провести у 2016 р. в Україні Світовий конгрес християн віри євангельської. Такий факт підтверджує міркування щодо загальносвітових тенденцій поширення та популярності п'ятидесятництва на українських теренах. Особливо такі процеси є відчутними у Волинському регіоні (до слова, відзначимо, що в Рівненській та Волинській областях України налічується майже третина п'ятидесятників України). Саме у цьому ця течія пізнього протестантизму демонструє принципово нові прояви християнства, стоїть в авангарді «євангельського буму» на Волині, відома багатьма течіями та доктринами, мобільністю, оперативністю, здатністю маніфестувати харизматичними ідеями.

Тому метою нашої статті постає завдання проаналізувати основні тенденції розвитку п'ятидесятницьких об'єднань Волинського регіону в кінці ХХ – початку ХХІ століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До проблем розвитку п'ятидесятництва звертались як українські так і зарубіжні релігієзнавці, посеред яких Д. Мартін, М. Мокієнко, Р. Лункін, В. Любашенко та інші дослідники.

Виклад основного матеріалу. Нині вірянам п'ятидесятницьких конфесій Волинського регіону притаманні акцент на особистій вірі, активна/дієва християнська позиція, демократизм церковного життя, відкритість до співпраці з різними суспільними інститутами, лояльність в оцінці виконання віруючими релігійних обрядів. Саме демократизм внутрішньоцерковного життя та відхід від консерватизму забезпечують п'ятидесятницькі церкви стабільним, активним, дієвим поступом. У цьому контексті Д. Мартін слушно наголошує: «П'ятидесятництво – це культурна революція поза сферою держави, яка реформує старі структури засобом основних форм владарювання з використанням сучасних технологій і одухотворена зверненням в майбутнє передчуттям старого світу, а не постійним рухом по колу. Воно мобілізує «мову» народу, яку раніше не чули [2, с. 169–170].

Кількість п'ятидесятників Волинського регіону з початку 90-х років ХХ століття зростає багаторазово, причому таку тенденцію, хоча і не в масштабах «євангельського буму» початку 90-х років ХХ століття, ми спостерігаємо і нині. Ця конфесія, як і протестантські конфесії в цілому, перестали бути маргіналами, які зазнають переслідувань. Демократичні процеси кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття сприяли активному входженню нами досліджуваної пізньопротестантської релігійної спільноти «у суспільство»: п'ятидесятницькі релігійні об'єднання вибудували теоретичне богослів'я, у них є рукопокладена ієрархія, система підготовки служителів, кваліфікований професорсько-викладацький склад, у арсеналі якого часто-густо духовна та світська освіта (причому як і у вітчизняних так і закордонних вищих навчальних закладах) з богословськими і науковими ступенями, ефективна система реабілітаційних центрів, будинків пристарілих, сиротинців.

Якісно новий рівень інституалізації п'ятидесятницьких об'єднань в Україні в цілому та Волинському регіоні зокрема, розпочався у кінці 80-х років ХХ століття та пов'язаний із плюралізацією різних сфер суспільного буття. П'ятидесятники, поряд з іншими жителями досліджуваного нами культурно-історичного ландшафту, страждали від економічної розрухи 90-х років ХХ століття, виховували дітей, створювали сім'ї (причому на тенденцію багатодітної сім'ї економічне становище не впливало). При цьому, хто мав більші можливості, здійснювали матеріальну допомогу членам своєї організації (зазначимо, що останній факт став традицією посеред сучасних п'ятидесятницьких об'єднань), що було доволі актуально в умовах соціально-економічних негараздів та демонструвало активну форму дієвої взаємодопомоги.

Зауважимо, що більшість п'ятидесятницьких церков, які в радянський час піддавались гонінням чи були поза законом, дуже швидко адаптувалися до нових суспільних реалій та місцевих умов, не втрачаючи при цьому іманентних ознак. Формула такої закономірності закладена у самій основі п'ятидесятництва, яке на думку Д. Мартіна є «вдалим гібридом, здатним постійно адаптуватися до місцевих умов» [2, с. 166]. Проте, підкреслимо, що термін «адаптація» ми вживаємо доволі умовно. Адже відомо, що п'ятидесятницький рух на досліджуваних нами теренах має майже 100-літню традицію, проте левову частину цієї історії, п'ятидесятництво знаходилося в умовах нелегального/напівлегального статусу. Саме цей факт надає специфічних ознак рухові, помітно відрізняє його від англо-американського феномену.

Якісно відмінні суспільно-політичні реалії в Україні кінця ХХ століття поста-

вили перед п'ятидесятницьким рухом нові виклики: переоцінка усталеної системи життєвих координат, норм, традицій, моделей поведінки, напрацювання нових форм та методів взаємодії із суспільством. Відгуком на ці виклики постало активне входження релігійних п'ятидесятників «у світ» (проте, зауважимо, що і нині у Волинському регіоні є об'єднання, які принципово не реєструються у державних органах влади), наочним втіленням якого постала розвинена інституційна мережа п'ятидесятницьких союзів та об'єднань.

З другої половини 80-х років ХХ століття інтеграційні прагнення виявились потужним чинником на шляху інституційного оформлення п'ятидесятницьких релігійних громад й утворення власних союзів. Після проведення обласних конференцій (такі конференції відбулися у Волинському регіоні) та обрання старших пресвітерів разом із пресвітерськими радами, 25–26 травня 1990 р. проходив Всеукраїнський з'їзд християн віри євангельської, на якому було проголошено відновлення діяльності Всеукраїнського союзу християн євангельської віри та Всепольського союзу християн віри євангельської. Хоча цей з'їзд не зібрав усіх п'ятидесятників України, проте більшість представництва євангельської мережі цього віросповідного напрямку все ж таки була присутньою на ньому. На з'їзді була прийнята структурна будова союзу – вищим органом було визначено з'їзд представників церков, що обиралися на регіональних, обласних конференціях і церковних нарадах ХВС [3, с. 270].

Протягом 1990-х – початку 2000-их років проходять інституалізаційні процеси у Всеукраїнському Союзі ХВС – продовжується налагодження організаційної структури Союзу ХВС, внесенні зміни до Статуту об'єднання (з'являється інститут Правління Союзу у складі 11 чоловік), Союз змінює назву на Всеукраїнський Союз церков віри євангельської-п'ятидесятників (ВСЦХВСП), окреслені основні обриси керівної ланки союзу.

Наслідком внутрішніх трансформаційних процесів у п'ятидесятницьких релігійних громадах стала інституалізація їх в цілісну найбільшу (посеред п'ятидесятників,) церковну організацію Всеукраїнський союз церков християн віри євангельської (ВСЦ ХВС). Саме таку назву при реєстрації у державних органах влади отримало Об'єднання християн віри євангельської п'ятидесятників, яка де-юре залишається чинною і донині. Проте у 2004 р. на Всеукраїнському з'їзді Союз було перейменовано у Церкву християн віри євангельської України. Ця назва поки що немає юридичної реєстрації, але використовується у неофіційному та внутрішньому середовищі.

Одними з найбільших обласних об'єднань церков ВСЦ ХВС п'ятидесятників (входить до Міжнародної Асамблеї Божої) є Рівненське та Волинське об'єднання. Нині ця інституалізована цілісна церковна організація є найчисельнішою протестантською спільнотою регіону. До 2014 року Рівненська та Волинська області входили до складу Північно-Західного регіону Всеукраїнського союзу церков ХВС. Однак, інституалізаційні процеси ВСЦ ХВС та масштаби служіння на цій території стимулювали до того, що 20–22 травня 2014 р. на З'їзді Церкви християн віри євангельської України відбулися зміни. Зокрема, цей регіон був розділений на Північний (Рівненська та Житомирська області) і Західний (Волинська та Львівська області).

Те, що ВСЦ ХВС п'ятидесятників залишаються найчисельнішими протестантськими організаціями Волинського регіону сприяє низка факторів. По-перше, це одна з найбільш чітко організаційно вибудованих релігійних спільнот з достатньо потужними фінансовими джерелами. По-друге, неможливість створення власного союзу і репресії радянської влади стосовно п'ятидесятників, актуалізували не затребувані довгий час їх соціальні ролі, та каталізували переорієнтацію зі служіння в межах церковних стін на служіння суспільству. По-третє, чим більш незалежна від держави позиція церкви (як релігійного інституту), тим більше

ця церква впливає на релігійні переконання і релігійну практику. Відтак, це спричиняє перетворенню п'ятидесятництва у життєво важливу для суспільства протестантську церкву. Визначені вище контексти формують дискусію і пояснюють процеси росту п'ятидесятників у релігійній палітрі досліджуваного нами локального виміру, індивідуалізованому певним культурно-історичним ландшафтом.

Проте зауважимо, що не всі п'ятидесятники входять до цієї структури, залишилась низка інших самостійних незалежних від ВСЦ ХВС церков, які також складають частину релігійної палітри Волинського регіону. Це – Релігійні організації Центру Божої Церкви християн віри євангельської України, Об'єднана церква християн віри євангельської та інші релігійні громади. Таке розмаїття автономних п'ятидесятницьких церков пояснюється природою цього руху, адже п'ятидесятництво «живе за допомогою ринку відповідно принципу добровільності, і хоча воно відразу пізнається, де б не з'являлось, воно розділяється на частини, фрагментується, що заважає його перетворенню на будь-якій території в монопольну віру» [2, с. 171].

Зауважимо, що значна частина п'ятидесятників і сьогодні, коли проголошено де-юре демократичне законодавство про свободу совісті, відмовляються як від державної реєстрації власних релігійних центрів, так і приєднання до інших релігійних союзів п'ятидесятників. Причому, що нашу думку є доволі важливим, визначальним чинником є не догматичні чи богословські суперечки, а ставлення частини п'ятидесятників до державних інститутів, адже недовіра до останніх вкорінена на генетичному рівні. Саме цей психологічний спадок часів тоталітарного минулого залишається визначальним аргументом у небажанні їх реєструватися після розпаду СРСР.

Громади п'ятидесятників зі стійким феноменом недовіри до держави й небажанням реєструватися в державних органах, як зазначає український релігієзнавець П. Яроцький, зібрала під своїм «дахом» Об'єднана церква ХВС України (є відгалуженням утвореної 1-2 серпня 1992 р. в Москві «Об'єднаної церкви християн віри євангельської країн СНД»), згодом на національних з'їздах були сформовані й затверджені Правління ОЦ ХВС незалежних держав колишнього СРСР, український центр ОЦ ХВС очолив керуючий єпископ Г. Бабій), громади якого є складовою релігійної палітри Волинського регіону (до прикладу «Ковчег спасіння» м. Рівне). Статистичні дані щодо цієї громади офіційно відсутні, проте за нашими спостереженнями згадувана нами церква «Ковчег спасіння» нараховує біля 600 членів церкви. Зауважимо, що представники цієї релігійної організації дотримуються суворо консервативних поглядів щодо всіх сфер життя, наголошують на необхідності відсутності будь-яких відносин ОЦ ХВС з державними інституціями, негативному відношенні до світської культури.

Зауважимо, що така консервативна позиція керівництва цього Об'єднання стоїть на перешкоді внутрішніх інституційних трансформацій релігійного об'єднання євангельських християн цієї конфесії (адже такі трансформації ми спостерігаємо у інших п'ятидесятницьких об'єднаннях). Окрім того, низка релігійних практик, які активуються у незареєстрованих громадах, призводять до посилення централізації цих п'ятидесятницьких об'єднань, що врешті-решт викликає дискусії стосовно розбіжностей в організації церковного життя. Зокрема це: надзвичайна роль пророцтва, яке виголошується віруючим під дією Святого Духа, яка є обов'язковою у прийнятті обрання керівництва громади, її духовного розвитку, прийнятті нових членів і т.д. У цьому контексті важливого значення набувають «сосуди», що виголошують Господню волю. Ними можуть бути як керівники громади, так і рядові її члени [3, с. 272]. Як наслідок, з'являються люди, думка яких апріорі може бути визначальною у прийнятті тих чи інших рішень. Другий важливий моменту у цьому контексті, займає традиція сповіді члена церкви своєму духівникові.

Подібна практика розмежовує духівників з рядовими членами громади й посилює централізацію її управління [3, с. 272]. Організаційна ж централізація управління ОЦХВС закріплена у статуті Об'єднаної Церкви (2004 р.), що надає особливій ролі Раді єпископів (в руках останніх відбувається концентрація керівних функцій).

Зрештою, складовою внутрішніх трансформацій і в самому середовищі п'ятидесятників стали дискусії стосовно централізації п'ятидесятницьких громад (адже у п'ятидесятників відсутнє положення про автономію помісної громади): частина п'ятидесятників певне посилення централізації інтерпретує як один із рудиментів сектантства з його безперечним послухом духовному лідерові або керівній групі [3, с. 270], тому наголошують на збереженні максимальної незалежності кожної громади. Інша, навпаки, демонструє позитивні сторони централізованої системи релігійного управління, вважаючи її явищем тимчасовим, проте необхідним на шляху інституційного процесу [4].

ВСЦ ХВС п'ятидесятників та Об'єднана церква християн віри євангельської відомі як п'ятидесятники двох благословень (переживань, криз). Зокрема ця група є найчисельнішою посеред усіх п'ятидесятників у Волинському регіоні. Визнаються у якості Божих благословень, чи криз у житті віруючих, лише навернення (прийняття віри) і хрещення Духом святим.

Окрім вищезгадуваних об'єднань у Волинському регіоні діють громади Релігійного центру Божої церкви ХВС України (в 1997 р. зареєстровано Об'єднання Божої церкви в пророцтвах в Україні, у 2001 р. на з'їзді Об'єднання було прийнято рішення про зміну його назви на «Релігійний центр Божої церкви Християн віри євангельської України»). Нині у Рівненській області діє 1 громада цієї церкви (с. Калинівка, Сарненський район, Рівненської області). Проте, зазначимо, що єпископ Релігійного центру «Божої Церкви» християн віри євангельської України та співолова Комітету єпископів Релігійного центру Божої Церкви Християн віри євангельської України у 2006 р. [6, с. 169] (керівний орган «Центру») Пилип Михайлович Савочка нині є старшим пастором Об'єднання церков «Спасіння», яке є на думку його членів не конфесійним об'єднанням, а за своєю суттю «братством, в якому є один той же дух, цілі і принципи» [5].

На сьогодні окрім центральної церкви у м. Вишневому (Київська область) відкрито понад 100 помісних та місіонерських церков «Спасіння» у різних регіонах України. Не виключенням постає і Волинський регіон, до того ж всі релігійні громади (станом на кінець 2015 р.) діють виключно на Рівненщині. До слова зауважимо, що сам Єпископ Савочка П. М. є уродженцем м. Степань, що на Рівненщині. Відтак, у цьому регіоні діють Помісна церква м. Степань (Сарненський район), Помісна церква м. Володимирець, місіонерська домашня церква м. Сарни, місіонерська домашня церква с. Комарівка (Косопільський район), місіонерська домашня церква с. Жовкині (Володимирецький район), місіонерська домашня церква с. Красносілля (Рівненська область) [5]. Отже, у цьому аспекті, чітко проявляється природа п'ятидесятницького руху, який має здатність постійно «відбруньковуватися», у рамках якого виникають певні модифікації, який тяжіє до збереження максимальної незалежності від загальноукраїнських структур.

Громади Релігійного центру Божої церкви ХВС України відомі як п'ятидесятники трьох благословень (криз): згідно їх вчення у процесі спасіння християнин проходить через три духовні етапи (кризи): навернення (покаяння), освячення, хрещення Духом Святим. Освячення – народження зверху, під яким розуміється повне очищення від усіх гріхів, як індивідуальних, так і первородного. Досвід освячення готує віруючого до прийняття Духа Святого. Хрещення Духом Святим – зовнішньо проявляється в глосолалії.

Проте, підкреслимо, що п'ятидесятницькі церкви й союзи конструктивно співпрацюють між собою і в своїй основі складають певну універсалію. Адже, здебільшого вони сповідують одне віровчення, мають спільну мету та завдання.

Окрім того їх поєднують головні світоглядні і соціальні риси, посеред яких виокремимо наступні: місіонерська та соціальна активність, прагнення створити самодостатні проекти в різних сферах буттєвості; створення повноцінної общини в межах окремо взятої локальної церкви; формування церковної економіки на рівні кожного віруючого; виховання демократичних цінностей у віруючого та активного громадянина. Згідно методології Центру по дослідженню глобального християнства в Європі (Pew Forum on Religion&Public Life) п'ятидесятниками є, насамперед ті, хто історично належить до історично існуючих п'ятидесятницьких деномінацій, таких як Асамблея Божа і Церква Божа, визнають духовні дари, в тому числі говоріння на інших мовах (глосолалії), зцілення і пророцтва та представники незалежних церков, які практикують п'ятидесятницьке богослів'я дарів і зцілення.

Якщо спробувати визначити критерії градації (поділу) п'ятидесятництва, то вони будуть доволі умовними. Складність полягає насамперед у тому, що навіть зовнішньо богослужбова практика сучасних п'ятидесятників (у всіх п'ятидесятницьких церквах богослужіння є більш емоційним, ніж до прикладу в баптистських, адвентистських церквах, не кажучи вже про православних і католиків), які належать до різних церков і союзів може бути схожою, всі практикують зцілення, займаються пророцтвами та отримують «одкровення». Проте є і істотні розбіжності, які виявляються в підходах до проявів «дарів» і до форм богослужіння. У цьому аспекті усіх п'ятидесятників поділяють на консерваторів і реформістів. Зокрема п'ятидесятники-реформісти можуть зцілювати цілими стадіонами, що є не припустимим у п'ятидесятників-консерваторів. Дари пророцтва і зцілення п'ятидесятник-реформіст намагається проявити під час кожного богослужіння, проповідуючи у різкій емоційній формі. Для консерваторів подібні екстатичні прояви «одкровень» є дуже поодинокими. Окрім того, «даром» у русі п'ятидесятників-реформістів вважається практично будь-який прояв емоцій – гучний сміх, сльози, крики, «святий гнів» [1].

Ми вважаємо, що такий поділ не відображає різноманіття п'ятидесятницького руху Волинського регіону. Відтак, на нашу думку, у рамках сучасного п'ятидесятницького руху Волинського регіону можемо виділити наступні ідейні напрямки: традиційні п'ятидесятники (або консервативні) – вони є прихильниками класичного п'ятидесятництва, яке дотримується суворої традиції; помірно консервативні п'ятидесятники (або помірні), (сповідують принципи класичного богослів'я, проте визнають можливість появи нових «откровень» і емоційніших форм богослужінь; ліберальні («нові п'ятидесятники»), які вносять зміни в богословську доктрину, виходячи із нових «откровень» церковних лідерів, вирізняються крайньою емоційною формою богослужінь.

Зокрема, представниками ідеології традиційних п'ятидесятників є зареєстровані/ незареєстровані християни віри євангельської (Об'єднана церква ХВС України). До другого напрямку ми віднесемо ВСЦ ХВС п'ятидесятників, представниками третього напрямку є церкви християн п'ятидесятників: Церква «Спасіння» (поширенні виключно у Рівненській області), церква «Скінія пробудження» (м. Рівне), Духовне Управління Християнських Церков «Царство Боже» (поширенні виключно у Волинській області) та інші. Окрім того консервативних або традиційних та помірно консервативних п'ятидесятників ми відносимо до так званих класичних п'ятидесятників. Третю групу складають ліберальні п'ятидесятники (харизмати). Основні розбіжності такого поділу лежать у площині надання особливої ваги під час зібрання общини діям, направленим на можливість прояву дій Бога у кожному членові церкви.

У класичних п'ятидесятницьких церквах відсутні такі практики, які допускаються у ліберальних: «падіння під дією Святого Духа», «святий сміх» та інші. Суттєва різниця полягає і у формі проведенні богослужінь (у харизматів вони

яскраві, з використанням різної музики (причому допускаються різні стилі і напрями). Зовнішній вигляд, відношення до матеріального благополуччя, сімейні відносини, окремі аспекти харизматичного богослів'я (до прикладу «євангеліє процвітання») є неприйнятними для консервативних п'ятидесятників.

Враховуючи специфіку радянського минулого сучасні українські п'ятидесятники, поділяються на зареєстрованих і незареєстрованих. Така градація особливо відчутна у Волинському регіоні, де абсолютна більшість усіх п'ятидесятницьких церков є зареєстрованими, проте незареєстровані п'ятидесятники складають вагомий сегмент релігійної присутності краю.

Висновки. Реалії кінця ХХ – початку ХХІ століття засвідчують, що у Волинському регіоні відбуваються істотні інституалізаційні процеси у п'ятидесятництві. Ці конфесії демонструють свою здатність швидко адаптуватися до місцевих умов та соціальних потреб суспільства, не втрачаючи при цьому своїх іманентних ознак. Проте, п'ятидесятництво залишається різноманітним. Адже, певний рух цієї релігійної течії, кожний лідер можуть мати своє бачення стилю богослужіння і форму прояву «духовних дарів», що, зрештою стає причиною богословських дискусій у середовищі цієї конфесії. Відтак залишається відкритим питання, яка із тенденцій сучасного п'ятидесятництва стане провідною в майбутньому Волинського регіону.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Лункин Р. Пятидесятники и харизматы: единство в многообразии. – URL: <http://www.invictory.com/news/story-3923.html>. (Дата обращения 22.12.2016)
2. Матин Д. Пятидесятничество: транснациональный волонтаризм в глобальном религиозном хозяйстве // Государство религия церковь в России и за рубежом, 2012, № 1 [30], С. 165–189.
3. Мокієнко М. М. Особливості трансформації п'ятидесятницьких релігійних центрів в Україні (1988–2004 рр.) // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету, Вип. 21, С. 268–274.
4. Сердиченко П. В. Централізація – це гарантований успіх // Благовісник Часопис Союзу Християн Віри Євангельської України, 1995, № 1, С. 2–4.
5. Християнська церква Спасіння – URL: <http://spasinnya.com> (Дата звернення 22.12.2016)
6. Яроцький П. Л. Кордони країн і кордони релігій // Українське релігієзнавство, 2012, № 61, С. 8–34.

REFERENCES:

1. Lunkin R. Pyatidesyatniki i kharizmaty: edinstvo v mnogoobrazii [Pentecostals and charismatics: unity in diversity]. – URL: <http://www.invictory.com/news/story-3923.html> (Accessed 22.12.2016)
2. Matin D. Pyatidesyatnichestvo: transnatsional'nyy volyuntarizm v global'nom religioznom khozyaystve [Pentecostalism: transnational voluntarism in the global religious economy] // Gosudarstvo religiya tserkov' v Rossii i za rubezhom, 2012, № 1[30], S. 165–189.
3. Mokiienko M. M. Osoblyvosti transformatsii piatydesiatnytskykh relihiinykh tsestriv v Ukraini (1988–2004 rr.) [Peculiarities of transformation of Pentecostal religious centers in Ukraine (1988–2004 yy)] // Naukovi pratsi istorychnoho fakultetu Zaporizkoho natsionalnoho universytetu, Vyp. 21, S. 268–274.
4. Serdychenko P. V. Tsentralizatsiia – tse harantovanyi uspikh [Centralization, success is guaranteed] // Blahovisnyk Chasopys Soiuzu Khrystyian Viry Yevanhelskoi Ukrainy, 1995, № 1, S. 2–4.
5. Khrystyianska tserkva Spasinnia [The Christian Church Salvation] – URL: <http://spasinnya.com> (Accessed 22.12.2016)
6. Yarotskyi P. L. Kordony krain i kordony relihii [Borders and boundaries of religions] // Ukrainske relihiieznavstvo, 2012, № 61, S. 8–34

Бульга И. И., кандидат философских наук, доцент, кафедра философии Ровенского государственного гуманитарного университета (Ровно, Украина), E-mail: irina@mail.rv.ua

Тенденции развития пятидесятнических конфессий волинского региона в конце ХХ – начале ХХІ века.

Аннотація. *Качественно иные общественно-политические реалии в Украине конца XX века поставили перед пятидесятническим движением новые вызовы: переоценка сложившейся системы жизненных координат, норм, традиций, моделей поведения, наработки современных форм и методов взаимодействия с обществом. Откликом на эти вызовы стало активное вхождение пятидесятников «в свет». Поэтому современные пятидесятнические течения демонстрируют высокую динамику роста и усиления своего присутствия в различных сферах общественной жизни Волынского региона. Идеологическое разнообразие и многогранность сообществ и ассоциаций христиан веры евангельской афишируют о качественно новых явлениях в украинском евангельском движении и религиозной жизни региона, потому что Волынский регион аккумулирует треть пятидесятников всей Украины.*

Ключевые слова: *протестантизм, пятидесятничество, харизматическое движение, Волынский регион, институализация.*

Bulyga I., PhD in Philosophical Sciences, Associate Professor of the department of philosophy, Rivne State University of Humanities (Rivne, Ukraine), E-mail: irina@mail.rv.ua

Trends in the development of pentecostal denominations volyn region in late XX – early XXI century.

Abstract. *Quite different social and political realities in Ukraine of the late twentieth century placed for Pentecostals new challenges: re-evaluation of the established system of life coordinates, standards, traditions, models of behavior, and achievements of modern forms and methods of cooperation with society. The active entry of Pentecostals “into the world” became the response to those challenges. Afterwards the modern Pentecostal streams show the high rate of growth and strengthening of its presence in various spheres of social life in Volyn region. The ideological diversity and variety of communities and associations of Evangelical Christians declares about quite new phenomena of the Ukrainian evangelical movement and its religious life in the region taking into account that the Volyn region accumulates the third part of Pentecostals of whole Ukraine.*

Keywords: *Protestantism, Pentecostalism, the charismatic movement, Volyn region institutionalization.*

УДК 130.2

Яровицька Н. А.,

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Харківського національного університету будівництва та архітектури
(Харків, Україна), E-mail: multinata@i.ua

Касинюк Л. А.,

доцент права кафедри філософії,
Харківський національний університет будівництва та архітектури
(Харків, Україна), E-mail: larysakasynuk@gmail.com

ФЕНОМЕН ТІЛА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР

Анотація. *Людська екзистенція вириває з буття завдяки наявності феномену тіла. Тіло, як культурно-антропологічна сутність, уособлює в собі дві важливі тенденції – обмеження та пошук меж та активації механізмів, завдяки яким відбувається демонтаж обмеженості. В цьому контексті формуються стратегії тіла як ідеального, сакрального начала, так і предствалення «тіла без органів», виявляючи наступні модуси: тіло-притча, тіло-агон, тіло-«складка».*

Ключові слова: *тіло, людина, межа, модуси, тіло-агон, тіло-«складка».*

Постановка проблеми. В перший раз людина народжується в біологічному сенсі, тому якісно відрізняється від особистості в філософському (метафізичному) плані: «адже народжується істота на двох ногах, з двома руками, очима, але це ми не називаємо людиною» [2]. Прояв людського розкривається як «друге народження», за висловом Платона – це є «друге плавання» [2, с. 20]. Другий акт народження уособлюється цілісним буттям, органічною єдністю свідомості в єдину